

คณบดีใหญ่ยิ่งจริงหรือ

จำเริญ เจตนาเสน

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้รับเชิญให้มาแสดงทัศนะบางประการในหนังสือ "รูสมิแล" ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดทำขึ้น ข้าพเจ้าได้รับเชิญให้เขียนที่คณะบางประการในฉบับแรก ในฐานะคณบดี ฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่า สิ่งที่เหมาะสมที่ข้าพเจ้าจะเขียนถึงก็คือ "หน้าที่คณบดี"

คนทั่วไปมักจะคิดกันว่า คณบดีนี้ใหญ่ยิ่งเหลือเกิน แต่สำหรับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าว่าคณบดีนี้ใหญ่ยิ่งมากกว่า เพราะตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กล่าวว่า "กิจการของคณะให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของคณบดี และบริหารกิจการทั้งหลาย รักษาระเบียบวินัย เป็นผู้แทนของคณะ และปฏิบัติการตามที่อธิการบดีมอบหมาย หรือที่กำหนดไว้ในระเบียบ หรือข้อบังคับของมหาวิทยาลัย" แต่โชคดียิ่งที่ยังมีที่ปรึกษา (ถ้าอับจนเข้าจริงๆ) คือคณะกรรมการประจำคณะ (เพราะหน้าที่ของคณะกรรมการประจำคณะที่ระบุไว้ ก็คือ "รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดีในกิจการของคณะ") ฉะนั้น คำว่า "กิจการของคณะ" นี้ สำหรับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าว่ามันมากมายมหาศาล ทำกันวันละ ๑๒ ชั่วโมงก็ไม่หมด และต้องทำอาทิตย์ละ ๗ วันเต็ม จึงจะค่อยยังชั่ว

เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การเป็นคณบดีนั้นลำบากไม่น้อย โดยเฉพาะคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ข้าพเจ้าว่าเป็นคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ หรือคณะอักษรศาสตร์ ฯลฯ เสียยิ่งจะสบายกว่า เหตุผลก็คือว่า คณะอื่นๆ ที่กล่าวแล้ว โดยหลักการ วิชาชีพเป็นอยู่ในลักษณะเดียวกัน อาจารย์ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ ก็เป็นวิศวกรด้วยกัน

อาจารย์ในคณะวิทยาศาสตร์ ก็เป็นนักวิทยาศาสตร์ด้วยกันทั้งสิ้น เรียนมาในแบบเดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน มีอะไรก็ไม่ต้องพูดกันมาก เพราะเข้าใจซึ่งกันและกัน

แต่คณะศึกษาศาสตร์นี่สูง เพราะเมื่อเทียบทางด้านวิชาการแล้ว เหมือนกับนำเอาวิทยาลัยการศึกษา ย่อส่วนมาส่วนหนึ่ง รวมกับคณะวิทยาศาสตร์ ย่อส่วนมาอีกส่วนหนึ่ง พร้อมกับเอาคณะอักษรศาสตร์ ย่อส่วนมาอีกส่วนหนึ่ง ผสมคลุกเคล้าเข้าด้วยกัน เป็นคณะศึกษาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ นักการศึกษา และศิลปิน ทุกคนคนละภาษา ทำงานกันคนละแบบ ความคิดนั้นก็ไม่ได้คล้ายคลึงสอดคล้องกัน ฉะนั้น การดำเนินงาน การปกครองของคณะจึงค่อนข้างลำบากอยู่สักหน่อย เพราะจะดำเนินการอะไรก็ตาม อาจารย์ส่วนหนึ่งรู้อเรื่อง แต่อำจารย์อีกส่วนหนึ่งไม่เข้าใจ หรือมองเห็นไปว่าไม่ถูกต้องตามแนวความคิดนึกของเขา ฉะนั้นคณะก็จะปฏิบัติงานให้เป็นที่พอใจแก่คนในปกครองทุกๆ คน ย่อมเป็นไปได้ไม่ได้ และถ้าเป็นคณะที่มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่ใคร่ตีค่ายแล้ว ยิ่งไปอีกใหญ่ นี่เป็นความยากลำบากในการดำเนินงานและการปกครองผู้อยู่ได้บังคับบัญชาภายในคณะ

ยังมีเรื่องการปกครองทางด้านนักศึกษา ก็เป็นเรื่องยากลำบากเช่นเดียวกัน คนที่ต่อไปจะเป็นครูระดับปริญญา สอนในชั้นมัธยมศึกษาชั้น ควรจะต้องเป็นคนที่ได้รับการอบรมอย่างเคร่งครัดและเข้มงวดกว่าบัณฑิตประเภทอื่น จะต้องมีความสามารถรอบรู้ ความประพฤติ อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม มีคุณธรรมและศีลธรรมสูง แต่การที่จะอบรมให้ได้ตามต้องการข้างต้น กับนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยระดับอันดับ ๔ อันดับ ๕ นั้น จะลำบากยากเข็ญเพียงใด ก็เป็นสิ่งที่น่าคิดอยู่

นอกจากที่พูดมานี้ โดยหน้าที่คณะติดตามพระราชบัญญัติ จะต้องเป็นตัวแทนของคณะ และคณะที่อยู่ในภูมิภาคต่างจังหวัดที่มีพลเมืองสามแสนอย่างนี้ด้วยแล้ว งานสังคมจิตปาณะ ตั้งแต่งานวันเกิดเรื่อยไปจนถึงงานศพ หลีกเลี้ยงไม่ได้ หนีไม่พ้น เพราะเห็นหน้ากันอยู่เพียงกลุ่มเดียว จะทำให้ใครไม่พอใจก็ไม่ได้ เพราะเขาพาดไทรไปถึงคณะ ถึงมหาวิทยาลัยด้วย

ข้าพเจ้าถึงได้ว่า คณะนี้นิ่งใหญ่ยิ่งมากกว่าใหญ่ยิ่ง แต่ถึงกระนั้น เนื่องจากกิเลสของมนุษย์ จึงมีใครต่อใครอีกหลาย ๆ คนที่อยากเป็นคณะ คณะศึกษาศาสตร์ หรือคณะอื่น ๆ ความจริงก็น่าลองเป็นเพื่อความใหญ่ยิ่งและใหญ่ยิ่งนั้นมิใช่หรือ.